

การศึกษาปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

THE STUDY OF STUDENT AFFAIRS MANAGEMENT PROBLEMS OF
EDUCATIONAL OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS. UNDER PHICHIT
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2.

อมราวดี พงษ์เจริญ¹, ทินกร ชอัมพงษ์², ธีรพจน์ แนบเนียน³
Amarawadee Pongcharoen¹, Thinnakorn Cha-umpong², Teerapod Naebnean³

Corresponding Author E-mail: Amarawadee.p@nsru.ac.th

Received: Sep 18,2022, Revised: Oct 31,2022, Accepted: Dec 2,2022

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหาร 15 คน และครู 239 คน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา รวมทั้งสิ้น 254 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางจิสซ์และมอร์แกนและการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ที่มีค่าความเที่ยง 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือ การส่งเสริมสุขภาพอนามัย รองลงมาคือ การส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยและวินัยของนักเรียน การส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน การส่งเสริมการศึกษาและนันทนาการ และการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา ตามลำดับ 2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งพบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารงานกิจการนักเรียน, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

¹ นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

¹ Student in Master of Education degree, Educational Administration, Nakhon Sawan Rajabhat University

^{2,3} อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

^{2,3} Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The purposes of this study were to study and compare the student affairs management problems of educational opportunity expansion schools classified by position, educational level and work experience in position. The sample comprised of 15 administrators and 239 teachers of educational opportunity expansion schools, total of 254 people. The sample size was determined using Krejcie & Morgan formula and simple random sampling. The study instrument was a questionnaire concern with the student affairs management problems of educational opportunity expansion schools with the reliability at 0.94. Data were analyzed by mean, standard deviation, t-test independent and Analysis of Variance (One - Way ANOVA).

The study findings were as follows: 1) The student affairs management problems of educational opportunity expansion schools in overall was at the high level. To consider each aspect, it was found that the most problematic level was the promotion of health, followed by the promotion of student democratic and discipline activities, the promotion of student activities, the promotion of sports and recreation, and the promotion of guidance activities in schools, respectively. 2) The comparison of administrators and teachers' opinions on problems of student affairs management of educational opportunity expansion schools classified by position and educational level in overall found the difference of statistically significant at .05 level. While the administrators and teachers' opinions with different work experience in position in overall was not different.

Keywords: Student Affairs Management, Educational Opportunity Expansion School

บทนำ

ในปัจจุบันและอนาคตการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญของคนทั่วโลก โดยการศึกษาจะมีความสำคัญและมีความจำเป็นยิ่งขึ้นสำหรับทุกคน เพราะการศึกษามีส่วนสำคัญทำให้คนสามารถพัฒนาตนเองไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และที่สำคัญการศึกษาสามารถ สร้างให้คนเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ ประดิษฐ์ผลงาน นวัตกรรม สร้างทฤษฎีที่เป็นคุณประโยชน์ให้กับมวลมนุษยชาติ รวมไปถึงการสร้างสรรสิ่งต่าง ๆ บนโลกนี้ ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และสังคม ทั้งให้เป็น ผู้เพียบพร้อมไปด้วยความรู้ ความคิด ทักษะ ความสามารถในด้านต่าง ๆ ตลอดจนมีพฤติกรรมที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และ เจตคติที่ดีที่พึงประสงค์ของสังคมที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาและแก้ปัญหาเด็กนักเรียนและเยาวชนใน สังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นแนวทางในการพัฒนาสร้างผลผลิต ผลลัพธ์ให้เกิดกับผู้เรียนให้มีความสอดคล้องกับทิศ ทางการพัฒนาประเทศในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี ที่สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยระบุไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ว่าหลักการจัดการศึกษาเพื่อปวง ชน (Education for All) เป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนทุกคน ทุกช่วงวัย ตั้งแต่เด็กปฐมวัย วัยเรียน วัยทำงาน และผู้ สูงวัยมีโอกาสในการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้แต่ละบุคคลได้พัฒนาตามความพร้อม และความสามารถให้บรรลุ ชีตสูงสุด มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม รวมทั้งมีสมรรถนะใน การทำงานเพื่อการประกอบอาชีพตามความถนัด และความสนใจ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนา เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ อันจะนำไปพัฒนาดตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560ข: 1-17)

การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่ทุกคน ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึก ในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22) ตาม เจตนารมณ์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ที่กำหนดให้ดำเนินการ ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยสถานศึกษาเป็นหน่วยงานของ กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาวางรากฐานความคิด ความประพฤติของเยาวชน ปลูกฝังคุณธรรมให้เป็น พลเมืองของชาติโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ทางวิชาการ วิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย มีความต้องการ ความสนใจ และความ ถนัด และมีความประพฤติที่ดีเป็นที่ต้องการของสังคม ด้วยเหตุนี้จึงได้กำหนดให้มีงานกิจการนักเรียนขึ้นซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้อง กับการส่งเสริม และพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพเหมาะสมตามวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทักษะการดำเนินชีวิต มี วุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรม จริยธรรม พัฒนาดตนเองสู่โลกแห่งอาชีพ รวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข ดังนั้นจึงให้ มีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ, การบริหารงบประมาณ, การ บริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง โดย งานบริหารกิจการนักเรียนนั้นถือเป็นขอบข่ายภารกิจหนึ่งของงานบริหารทั่วไป โดยกำหนดความสำคัญของการบริหารงาน กิจการนักเรียน คือ งานส่งเสริม พัฒนาควบคุม และแก้ไขความประพฤตินักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย มีส่วนร่วมในการจัด กิจการอย่างหลากหลายตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของ หลักสูตรการดำเนินการบริหารกิจการนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์เพื่อ ทำให้เกิดความสงบ เรียบร้อยใน โรงเรียน ส่งเสริมให้การเรียนการสอนผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา นักเรียนแต่ละคนได้รับการ พัฒนา ความสามารถเฉพาะตนเต็มตามศักยภาพ นักเรียนที่มีปัญหาด้านต่าง ๆ จึงได้รับความช่วยเหลือพร้อมกับแก้ไข พฤติกรรม เพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ตามโครงการประกันคุณภาพ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน บุคลากรในโรงเรียน สามารถทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข เรียนรู้การให้และการรับ มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี สามารถเข้าใจและยอมรับกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ และบุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติตามรูปแบบการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย เข้าใจสิทธิและทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้อง โรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีการเตรียมการและวางแผนจัด ดำเนินการอย่างมีระบบเพื่อให้สามารถช่วยเหลือเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนได้อย่างแท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2562: 1)

งานบริหารกิจการนักเรียน เป็นงานที่สำคัญอย่างหนึ่ง เป็นกระบวนการพัฒนาผู้เรียนนอกห้องเรียน ที่สนับสนุนการเรียนการสอนในชั้นเรียน และเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดของนักเรียน ทั้งยังเป็นการให้ครูอาจารย์มีบทบาทหน้าที่ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด และมีประสิทธิภาพ รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับนักเรียนที่ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนานักเรียนโดยผ่านกระบวนการวางแผน และการบริหารจัดการ เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนสอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จนสามารถให้การช่วยเหลือหรือแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน เพื่อส่งเสริมพัฒนานักเรียนทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย ภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย เกิดการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตยผ่านกระบวนการ และกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน เทิดทูนและจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีจิตสาธารณะใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ปรับตัวมีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน สามารถเลือกดำเนินชีวิตอย่างมีภูมิรู้ และภูมิธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ซึ่งงานกิจการนักเรียนเป็นงานหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานภายในโรงเรียนเพราะจุดมุ่งหมายสำคัญของโรงเรียนย่อมต้องการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีคุณภาพได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ทางโรงเรียนจึงควรตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียน รวมไปถึงความสำคัญและความมุ่งหมายของการบริหารกิจการนักเรียน เป็นการดำเนินไปเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง และปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม เพื่อที่จะพัฒนาความรู้ ความสามารถ สติปัญญาของนักเรียนให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียน การประกอบอาชีพการงานในอนาคต ซึ่งถือได้ว่าการบริหารกิจการนักเรียนเป็นหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียนทุกระดับการศึกษา ซึ่งจะต้องรับผิดชอบดำเนินการบริหารกิจการนักเรียนเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายทั้งภายใน และภายนอก ทั้งนี้เพื่อส่งเสริม และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้ นักเรียนได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้อง เมื่อสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนจะได้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ และมีคุณค่าต่อสังคมต่อไป (กุลธิดา รอดทอง. 2560: 28)

การบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษามีปัญหาที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม และบริบทของแต่ละสถานศึกษา ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่ด้านอาคารสถานที่ ด้านภูมิทัศน์ของสถานศึกษาไม่น่าสนใจ ทำให้ไม่เกิดแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจในการเรียน บริบทบางแห่งสถานที่ตั้งอยู่ไกลจากชุมชน การเดินทางลำบาก สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลให้การดำเนินงานกิจการนักเรียนไม่มีประสิทธิภาพ และงานไม่เป็นระบบตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน รวมถึงครูผู้ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติหน้าที่ตามขอบข่ายงานกิจการนักเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียน ไม่ตระหนักถึงการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนอย่างจริงจัง ปฏิบัติงานล่าช้า ไม่มีการติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ ขาดประสบการณ์การปฏิบัติงาน และการศึกษาดูงานกิจการนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การปฏิบัติงานกิจการนักเรียนยังไม่ประสบความสำเร็จ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาขาดวิสัยทัศน์ ขาดการวางแผนที่รอบคอบ ขาดคุณธรรม จริยธรรม ขาดการทำงานเป็นทีม ขาดความเป็นผู้นำที่ดี ไม่สนใจและสนับสนุนงานกิจการนักเรียน ตลอดจนภาระงานของครูที่เยอะเกินไป ซึ่งส่งผลกระทบต่อตรงต่อการดำเนินการบริหารกิจการนักเรียนในสถานศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรดำเนินการ และพัฒนาระบบการบริหารกิจการนักเรียนภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และมีความเป็นมาตรฐาน (สุรพัชร เกตุรัตน์. 2561: 5)

ในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ และวัฒนธรรม พร้อมทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี บุคคลในสังคมปัจจุบันจึงต้องพร้อมที่จะดำรงชีวิตให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ในปัจจุบันแต่ละโรงเรียนมีการวางระบบของงานที่ชัดเจนและกำหนดแนวทางในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามกระบวนการขั้นตอนแนวปฏิบัติ อย่างไรก็ตามแม้ว่าทางโรงเรียนจะมีการดำเนินงานกิจการนักเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ แต่ก็ยังมีปัญหาในการปฏิบัติงานด้านงานกิจการนักเรียนในด้านต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา ซึ่งครูอาจจะยังขาดความรู้ความเข้าใจ มีภาระงานรับผิดชอบมาก มีเวลาน้อยและจำกัด รวมไปถึงด้านสังคม และเศรษฐกิจ เช่น ปัญหาสุขภาพจิตในสถานศึกษา ปัญหาการขาดเรียน ไม่เข้าเรียน หนีออกนอกโรงเรียน มาโรงเรียนสาย และไม่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ปัญหาด้านการสุขภาพอนามัย ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ แสดงถึงก้าวร้าว ทงผม และการแต่งกายไม่ถูกระเบียบ การทะเลาะวิวาท การขาดระเบียบวินัย และไม่เคารพกฎระเบียบของสถานศึกษา ซึ่งในอนาคตอาจก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมได้ จากสภาพพื้นฐานของเยาวชนในจังหวัดพิจิตรมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและความคิด ส่งผลกระทบต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียนของผู้เรียน ทำให้

ผู้เรียนจำนวนมากไม่อาจปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม จึงได้มีพฤติกรรมที่มีความแตกต่างกันทั้งทางที่ดีและไม่ดี นักเรียนยังขาดความกล้าแสดงออกในการเป็นผู้นำที่ดี ขาดความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และยังขาดความรู้พื้นฐานการนำประชาธิปไตยไปใช้ในทางที่เหมาะสม ดังนั้นการบริหารกิจการนักเรียนถือเป็นหน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ต้องหาทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นให้หมดไปที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รู้จักคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รู้จักการจัดการกับอารมณ์และความเครียด และมีความทักษะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น มีแนวความคิดและทัศนคติเชิงบวก มีความมั่นใจ นับถือตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม มีการปรับเปลี่ยนนิสัยและพฤติกรรมที่ดีขึ้น สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการ ความสนใจ และความถนัด เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งทางวิชาการ และวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย รู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง และสังคม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. 2563ก: 36-40)

จากสภาพดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุนและส่งเสริมให้โรงเรียน ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ก้าวหน้าประสบผลสำเร็จ อีกทั้งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา มีความรู้ และมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถดำรงชีวิตความเป็นอยู่ให้ดำเนินไปด้วยดีเป็นไปตามความต้องการของสังคม อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สร้างผู้เรียนที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาในครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำมาประยุกต์ตามบริบทโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ได้ขอบเขตที่สำคัญเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

- 1.1 ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย
- 1.2 ด้านการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา
- 1.3 ด้านการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน
- 1.4 ด้านการส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยและวินัยของนักเรียน
- 1.5 ด้านการส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ

ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง ข้อขัดข้องหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่เป็นเหตุทำให้ไม่สามารถดำเนินการบริหารงานกิจการนักเรียน ซึ่งวัดจากแบบสอบถามในด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย ด้านการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ด้านการรักษาระเบียบวินัยและความประพฤติของนักเรียน และด้านการส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

1. ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย หมายถึง การตรวจสุขภาพประจำปีของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ การจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยอย่างทั่วถึง การให้บริการเตียงพยาบาลและเวชภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการปฐมพยาบาลเพียงพอต่อการให้บริการ การดูแลควบคุมคุณภาพของอาหารที่โรงเรียนจัดให้หรือจำหน่ายในโรงเรียนให้ถูกหลักโภชนาการ ห้องสมุดมีหนังสือ

ตำรา วารสารเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยเพียงพอสำหรับนักเรียนค้นคว้า การบริการน้ำดื่มให้แก่นักเรียนอย่างเพียงพอและถูกสุขลักษณะ การบริการห้องน้ำ ห้องส้วมเพียงพอ และดูแลให้สะอาดถูกสุขลักษณะอย่างเป็นประจำ

2. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา หมายถึง การให้บริการคำแนะนำปรึกษาทั่วไปแก่นักเรียน การให้บริการด้านทุนการศึกษาแก่นักเรียน การส่งเสริมพัฒนาบุคลิกภาพและทักษะชีวิตแก่นักเรียน การจัดบริการวางตัวบุคคลเพื่อช่วยนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ การจัดห้องบริการแนะแนวไว้โดยเฉพาะและเหมาะสม เชิญบุคคลภายนอกที่ประสบความสำเร็จในอาชีพต่าง ๆ มาแนะแนวให้กับนักเรียน การประชาสัมพันธ์และกระตุ้นให้นักเรียนได้ทราบและมาใช้บริการปรึกษาหารือหรือแนะแนว ติดตามผลนักเรียนหลังจากที่ได้มารับบริการปรึกษาหารือหรือแนะแนวไปแล้ว และการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะเพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะแนว

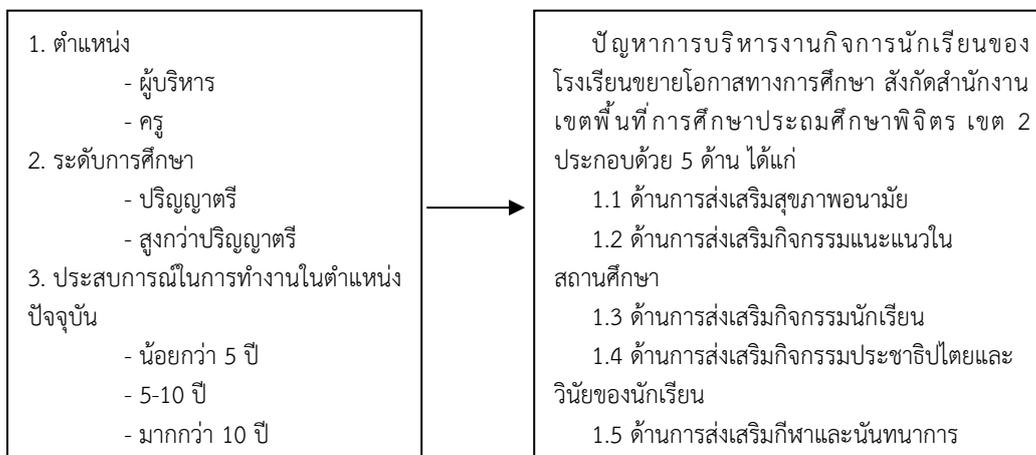
3. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน หมายถึง การส่งเสริมกิจกรรม ลูกเสือ - เนตรนารี ผู้บำเพ็ญประโยชน์ การส่งเสริมกิจกรรมชุมนุม ตามกลุ่มความสนใจของผู้เรียน การส่งเสริมด้านบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์นอกโรงเรียน การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบทั่วถึง โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม การเชิญผู้ปกครองและบุคลากรภายนอกให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมคิดวางแผน ปฏิบัติและประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียน การประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียนในแต่ละครั้งเพื่อพัฒนาปรับปรุงแก้ไข

4. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยและวินัยของนักเรียน หมายถึง การจัดทำประกาศหรือคู่มือนักเรียนเพื่อทราบถึงกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับวินัยและการปฏิบัติตนของนักเรียน การดำเนินการตรวจสอบ กำหนดแนวทางในการป้องกันปัญหาอาชญากรรม พุทธกรรมทางเพศ และการพนันในโรงเรียน การศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนที่กระทำผิดวินัยต่าง ๆ เป็นประจำเพื่อนำมาหาวิธีการแก้ไข การดำเนินการประชาสัมพันธ์หรือยกย่องชมเชยแก่นักเรียนที่ประพฤติดี ความร่วมมือ ควบคุม และเอาใจใส่ด้านความประพฤตินักเรียนจากผู้ปกครอง การบันทึกข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียนสมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน และการเชิญผู้ปกครองร่วมปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหานักเรียนด้านระเบียบวินัยและความประพฤตินักเรียน

5. ด้านการส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ หมายถึง การวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนที่มีต่อกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ การจัดทำแผนพัฒนางานด้านกีฬาและนันทนาการ การจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการในสถานศึกษา การสนับสนุนให้นักเรียนฝึกทักษะ ความสามารถเฉพาะทางของกีฬาชนิดต่าง ๆ เพื่อความเป็นเลิศ การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ การส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและนันทนาการตามความถนัดของแต่ละบุคคล และการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของกิจกรรมนันทนาการ

ซึ่งผู้ศึกษาได้ศึกษา 5 ด้าน เพื่อให้มีความเหมาะสม และมีความสอดคล้องกับศึกษาปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 44 คน และครูของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 700 คน รวมทั้งสิ้น 744 คน จำนวน 44 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การเปิดจากตารางเครซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง 254 คน ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 15 คน และครูจำนวน 239 คน จากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้การศึกษามี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 การศึกษาปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยจำแนกออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย 2. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา 3. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน 4. ด้านการรักษาระเบียบวินัยและความประพฤติของนักเรียน 5. ด้านการส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยขออนุมัติการเก็บข้อมูลตามลำดับขั้นตอน และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้ศึกษาพบผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูในระหว่างวันที่ 15 ตุลาคม - 28 ตุลาคม 2564

3. ผู้ศึกษาขอรับแบบสอบถามด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ โดยได้รับแบบสอบถามคืนกลับ ครบทั้ง 254 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้สถิติและสูตรประกอบการคำนวณดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามแต่ละข้อในแบบสอบถาม

1.2 หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa - coefficient) ตามวิธีของ

Cronbach

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าร้อยละ (%)

2.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent Simple test

3.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และเมื่อพบว่าด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจะทำการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของ Scheffe

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีกลุ่มตัวอย่าง 254 คน เป็นผู้บริหาร 15 คน ครู 239 คน ส่วนใหญ่เป็นครู ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และมีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันน้อยกว่า 5 ปี มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย และด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงที่สุด คือ การตรวจสุขภาพนักเรียนเป็นประจำทุกปี และการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยอย่างทั่วถึง รองลงมา คือ การให้บริการเตียงพยาบาลและเวชภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการปฐมพยาบาลเพียงพอต่อการให้บริการ และข้อที่มีปัญหาลดต่ำที่สุด คือ ห้องสมุดมีหนังสือ ตำรา วารสารเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยเพียงพอสำหรับนักเรียนค้นคว้า

2. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงที่สุด คือ การให้บริการด้านทุนการศึกษาแก่นักเรียนรองลงมา คือ การให้บริการคำแนะนำปรึกษาทั่วไปแก่นักเรียน และข้อที่มีปัญหาลดต่ำที่สุด คือ ครูและบุคลากรมีความรู้ความสามารถโดยเฉพาะ เพื่อทำหน้าที่แนะแนวเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน

3. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงที่สุด คือ การประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียนในแต่ละครั้งเพื่อพัฒนาปรับปรุงแก้ไข รองลงมา คือ การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตยในโรงเรียน และข้อที่มีปัญหาลดต่ำที่สุด คือ การส่งเสริมกิจกรรมชุมนุมตามกลุ่มความสนใจของผู้เรียน

4. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยและวินัยของนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงที่สุด คือ การบันทึกข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียนสมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับระเบียบวินัยและความประพฤติของนักเรียน และข้อที่มีปัญหาลดต่ำที่สุด คือ การจัดทำประกาศหรือคู่มือให้นักเรียนเพื่อทราบถึงกฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับวินัยและการปฏิบัติตนของนักเรียน

5. ด้านการส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงที่สุด คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและนันทนาการตามความถนัดของแต่ละบุคคล รองลงมา คือ การส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมนันทนาการหลายรูปแบบ และข้อที่มีปัญหาลดต่ำที่สุด คือ การจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการในสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน พบว่า

1 ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2 ผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3 ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งในปัจจุบันต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ระดับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่งานกิจการนักเรียนมีความรู้ไม่เพียงพอในการปฏิบัติหน้าที่ตามขอบข่ายหน้าที่งานกิจการนักเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียน ครูขาดการตระหนักถึงการปฏิบัติงานกิจการนักเรียนอย่างจริงจัง การบริหารกิจการนักเรียนจึงไม่เป็นระบบ ลำช้า ไม่มีแผนงานรองรับที่เป็นมาตรฐาน ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียนดำเนินงานโดยไม่มีการวางแผนงาน ขาดประสิทธิภาพ ไม่มีการติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ ขาดการประสานงานในการกระจายงานให้ครูในโรงเรียนได้ทำร่วมกัน เกณฑ์การประเมินงานกิจการนักเรียนไม่ชัดเจน ผลการปฏิบัติงานยังไม่ประสบความสำเร็จ ขาดคู่มือในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันจิรา แก้วหาญ (2557) พบว่า การศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1. ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก โรงเรียนไม่ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสุขภาพอนามัย การตรวจสุขภาพนักเรียน และการจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยไม่ทั่วถึง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงบประมาณที่ได้รับมีจำนวนจำกัด ส่งผลให้การตรวจสุขภาพของนักเรียนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน อีกทั้งการให้บริการเตียงพยาบาลและเวชภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการปฐมพยาบาลไม่เพียงพอต่อการให้บริการ ขาดงบประมาณในการสนับสนุน นักเรียนมีความขาดแคลนทางทุนทรัพย์ การจัดการอาหารกลางวันที่มีนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลไปจนถึงชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งทางโรงเรียนจะได้รับงบประมาณสนับสนุนอาหารกลางวันเพียงแค่นักเรียนระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาเท่านั้น ส่งผลให้เกิดความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วาสนา หลังปู่เต๊ะ (2556) พบว่า ด้านการจัดบริการสุขภาพอนามัยของนักเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะทางโรงเรียนคำนึงถึงสุขภาพอนามัยของนักเรียนค่อนข้างน้อย จึงมีปัญหากับการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนในกรณีที่เจ็บป่วยเป็นไปอย่างล่าช้า

2. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก โรงเรียนจัดสรรเรื่องทุนการศึกษาแก่นักเรียนไม่ทั่วถึงทุกคน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนขาดการสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้านของนักเรียน ส่งผลให้ไม่รู้จักตัวตนของนักเรียน อีกทั้งยังขาดการสนับสนุนในเรื่องของการจัดบริการแนะแนว การเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพแก่นักเรียน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุง เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พบปะพูดคุยกับวิทยากร ผู้ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพ เพื่อเป็นการเพิ่มแรงจูงใจและกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้มากขึ้น ประกอบกับการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียนเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนงานแนะแนว ตลอดจนมีการติดตามผลของนักเรียน หลักจากที่ได้รับการบริการแนะแนว เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาทิตยา เวชกรณ์ (2559) พบว่า ด้านการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีครูส่วนใหญ่เป็นครูบรรจุใหม่ขาดความรู้ ความสามารถเรื่องการแนะแนว ครูแนะแนวมีวุฒิการศึกษาไม่ตรงวุฒิ

3. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก โรงเรียนจัดกิจกรรมมากเกินไปทำให้กระทบต่อเวลาเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการคิด การวางแผน ปฏิบัติและประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งขาดการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง การเชิญผู้ปกครองและบุคลากรภายนอกให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียนค่อนข้างน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐวุฒิ หว่านผล (2564) พบว่า ด้านกิจกรรมนักเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนขาดอิสระในการเลือกเข้าร่วมกิจกรรมที่ตนเองสนใจ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นไม่ตอบสนองต่อความต้องการ ความถนัด และความสนใจของนักเรียน

4. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยและวินัยของนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก โรงเรียนขาดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับระเบียบวินัยและความประพฤติของนักเรียน ปัจจุบันเทคโนโลยีที่สามารถเข้าถึงได้อย่างไร้พรมแดนเข้ามามีบทบาทในชีวิตของนักเรียนเป็นอย่างมาก นักเรียนอาจจะเข้าถึงเทคโนโลยีในทางที่ไม่ถูกไม่ควร ส่งผลให้ผู้เรียนขาด คุณธรรม จริยธรรม วินัยในตนเอง ซึ่งโรงเรียนไม่มีแนวทางการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนอย่างชัดเจน การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และวินัยนักเรียนยังมีน้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัลลยา อุบลพงษ์ (2556) พบว่า ด้านการส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้ปกครองขาดการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมไม่มีความต่อเนื่อง

5. ด้านการส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก โรงเรียนขาดการส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและนันทนาการตามความถนัดของแต่ละบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการสนับสนุนให้ผู้เรียนฝึกทักษะ ความสามารถเฉพาะทางของกีฬาชนิดต่าง ๆ โรงเรียนไม่ส่งเสริมการสร้างความร่วมมือกับผู้เรียน โดยใช้กีฬาเพื่อเสริมสร้างความสามัคคี และโรงเรียนมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อยู่่น้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กุสิณา รอดทอง (2560) พบว่า ด้านการส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เพื่อให้การจัดกิจกรรมเกิดคุณค่าและประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัญหาการบริหารจัดการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยจำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันพบว่า

1. ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมองการบริหารสถานศึกษาแบบภาพรวม คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ในการจัดกิจกรรมเพียงอย่างเดียว ส่วนครูผู้รับผิดชอบและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ เป็นผู้ลงมือปฏิบัติตามแผนงาน ส่งผลให้ครูรับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานได้มากกว่าผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล (2556) พบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนนั้วรายบุญมีรังสฤษฎ์ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูที่มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ พบเจอปัญหาและแก้ไขปัญหาอย่างหลากหลาย ทำให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้มองเห็นปัญหาเป็นเพียงจุดเล็ก ๆ แตกต่างกับผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กุสิณา รอดทอง (2560) พบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งปัจจุบันต่างกัน สามารถรับรู้ได้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเหมือนกัน ผู้บริหารมีนโยบายสนับสนุน ส่งเสริม ให้ความสำคัญกับการบริหารกิจการนักเรียน ครูผู้ปฏิบัติงานคำนึงถึงประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากการดำเนินงาน จึงร่วมกันผลักดันให้การบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นไปตามแผนงานที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วราภรณ์ บุญดอก (2559) พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของครูกลุ่มโรงเรียน มัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัย โรงเรียนควรมีการตรวจสุขภาพนักเรียนเป็นประจำทุกปี และต้องจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยอย่างทั่วถึง โรงเรียนควรมีบริการเตียงพยาบาลและเวชภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการปฐมพยาบาลเพียงพอต่อการให้บริการ

1.2 ด้านการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา โรงเรียนควรมีการสำรวจ และมอบทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ขาดแคลนอย่างทั่วถึง

1.3 ด้านการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน ควรมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียนในแต่ละครั้งเพื่อพัฒนาปรับปรุงแก้ไข และควรมีการสนับสนุนทุก ๆ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

1.4 ด้านการส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตยและวินัยของนักเรียน ควรบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนักเรียนให้สมบูรณ์และเป็นปัจจุบัน เพื่อให้ง่ายต่อการนำข้อมูลมาใช้ภายหลัง ควรมีการสนับสนุนทุกกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะกิจกรรมที่มีผลต่อผู้เรียนในด้านคุณธรรมจริยธรรม ระเบียบวินัย และหลักประชาธิปไตยในสถานศึกษา

1.5 ด้านการส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาและนันทนาการตามความถนัดของแต่ละบุคคล

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทําวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียนในแต่ละครั้งเพื่อพัฒนาปรับปรุงแก้ไขของนักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียนที่ไม่สมบูรณ์และไม่เป็นปัจจุบัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560ข). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- _____. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กุสิณา รอดทอง. (2560). การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- จันจิรา แก้วหาญ. (2557). การศึกษาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ณัฐวุฒิ หว่านผล. (2564). การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2. การค้นคว้าอิสระบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล. (2556). การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจรัลวิทยามิตรวิทยาคม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วราภรณ์ บุญดอก. (2559). สภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. งานนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วัลลยา อุบลพงษ์. (2556). การจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนวัดลานบุญ เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วาสนา หลังปุเต๊ะ. (2556). สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส ในอำเภออ่าวลึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. งานนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- สุรพัชร เกตุรัตน์. (2561). การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการราชบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. (2563ก). ข้อมูลพื้นฐานสารสนเทศ. พิจิตร: ผู้แต่ง.
- _____. (2563ข). คู่มือการปฏิบัติงานกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา. พิจิตร: ผู้แต่ง.
- อาทิตยา เวชกรณ์. (2559). แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.